

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osallisuussuunnitelma 2019–2021

Väliarviointi

Käsittely: Kasvatus- ja koulutuslautakunta 24.3.2020

Osallisuuden kehittäminen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla

Työntekijät

Osallisuusverkosto palvelumuotoilutyöpajat syksy 2018

Henkilöstön osallistaminen syksy 2018

Osallisuuden työryhmän perustaminen 26.2.2019

Henkilöstön osaamisen kehittämisen verkosto x 2 vuonna 2019

Osallisuuden työryhmän toiminta jatkuu

Päätäjät

Kaupunginhallitus 6.11.17

Lautakunta 18.12.18

Kaupungin hallitus 18.3.19

Valtuusto seminaari 13.-14.6.19

Johtoryhmä 7.6.19 ja 16.9.19

Asukasosallisuuden seuranta 1 x vuosi

Osallisuussuunnitelman väliarviointi

Osallisuuden ja vuorovaikutuksen periaatteet

Kasvatuksen ja koulutuksen osallisuussuunnitelma

Asukasosallisuuden strategiamittari

Osallisuussuunnitelman valtuustokauden väliarviointi

Asukasosallisuuden strategiamittari kaupunginkansliaan 15.1.2020

Osallisuuden väliarviointi lautakunnassa 24.3.2020

Osallisuus on kiinteä osa kaikkia palveluja ja kehittämissankkeita

PKS lukiot digiaikaan

Oma Stadi

Ruuti raha

Oma Stadi

Korkeakoulu yhteistyön kehittäminen

Ilmiöoppimisen mallintamishanke

Mukana

Tunnetyösi

Ruuti

Grooming

HNH

Liikku-mis-ohjelma

LOPS

Värkkää mällä maailma haltuun

Make

Inklusiivinen varhaiskasvatus ja perusopetus

MiniDigi

Osallisuuden periaatteet kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla 2018–2021

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.12.2018 § 266

<p>Kaupunkilaisten tiedon ja osaamisen hyödyntäminen</p> <p>Maailman vaikuttavin paikka oppia tehdään yhdessä</p> <p>Osallisuuden tunne syntyy arjen kohtaamisissa.</p> <p>Huoltajilla on käytössään monipuolisia ja eri tavoin sitovia tapoja osallistua lastensa kasvu- ja opinpolulle.</p> <p>Toimialalla hyödynnetään sekä oman henkilöstön että oppijoiden, heidän huoltajien ja yhteistyökumppanien asiantuntijuutta.</p>	<p>Yhdenvertainen kaupunkilaisten osallisuus</p> <p>Yhdenvertaiset mahdollisuudet ja saavutettavat palvelut kuuluvat kaikille</p> <p>Oppimisen suunnittelu lähtee oppijoiden tarpeista.</p> <p>Kasvun ja oppimisen paikat ja palvelut ovat saavutettavat, inklusiiviset ja kielitietoiset.</p> <p>Viestimme selkokielisesti ja visuaalisesti.</p>	<p>Alueellinen vaikuttaminen</p> <p>Oppimisen paikat ovat vetovoimaisia ja yhteisöjä vahvistavia lähipalveluita</p> <p>Toimivalla palveluverkolla ja yhteistyörakenteilla varmistamme selkeät ja yhtenäiset opinpolut kaikilla alueilla.</p> <p>Oppimisen ja leikin paikat ovat muunneltavia ja alueen yhteisöllisyyttä tukevia kyläkeskuksia/ monitoimitiloja, jotka sytyttävät oppimisen ilon.</p>	<p>Kaupunkilaisten omaehtoinen toiminta</p> <p>Opinpolku varhaiskasvatuksesta vapaaseen sivistystyöhön kasvattaa aktiiviseen kansalaisuuteen</p> <p>Lapset ja nuoret tutustuvat Helsingin kaupungin vaikuttamiskanaviin osana varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien mukaista opetusta.</p> <p>Yhteistyö erilaisten kumppaneiden kanssa antaa oppijoille mahdollisuuden koulun ulkopuolella tapahtuvaan vaikuttamiseen ja oppimiseen.</p>	<p>Asiainnin asiakaskeskeisyys</p> <p>Käyttäjäystävälliset digitaaliset palvelut helpottavat arkea</p> <p>Palveluun hakeutuminen on sujuvaa.</p> <p>Prosessit ja toimintatavat ovat selkeitä ja yhdenmukaisia.</p> <p>Toiminnan tehostuminen lisää aikaa lasten ja oppijoiden kanssa.</p>	<p>Osallisuutta tukevat rakenteet</p> <p>Päätöksenteko- ja muutosprosessit ovat ymmärrettäviä, osallistavia ja läpinäkyviä</p> <p>Mahdollisuudet ja keinot vaikuttaa kasvatukseen ja koulutuksen palveluihin ovat ymmärrettäviä ja selkeitä.</p>
--	--	---	---	--	---

Kaskon osallisuussuunnitelma

Aikataulu

- Osallisuussuunnitelmaa toteutetaan valtuustokauden 2017–2021 loppuun asti, ja sitä arvioitiin myös osana kaupunkistrategian toteutumista 2019.
- Kasvatus ja koulutuslautakunta on hyväksynyt osallisuuden kehittämisen kärjet valtuustokaudelle 2017–2019 ja linjannut, että osallisuuden edistämisen toimenpiteistä sovitaan vuosittain osana talousarvion ja toimintasuunnitelman tekemistä.

Suunnitelman toimeenpano

Kasvatus ja koulutuslautakunta 18.12.2018 § 266

- Osallisuus on läpileikkaava periaate toimialan toiminnassa ja kehittämisessä
- Osallisuussuunnitelman periaatteita käytetään yhtenä ohjenuorana, kun kehitetään kasvatuksen ja koulutuksen palveluja.
- Osallisuussuunnitelmassa on kuhunkin periaatteeseen kirjattu kehittämisen kärkiä valtuustokauden 2017–2021 ajaksi.
- Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osallisuuden tarkemmista toimenpiteistä sovitaan vuosittain osana toimialan talousarviota ja toimintasuunnitelman tekemisen yhteydessä.

Miten osallisuutta mitataan?

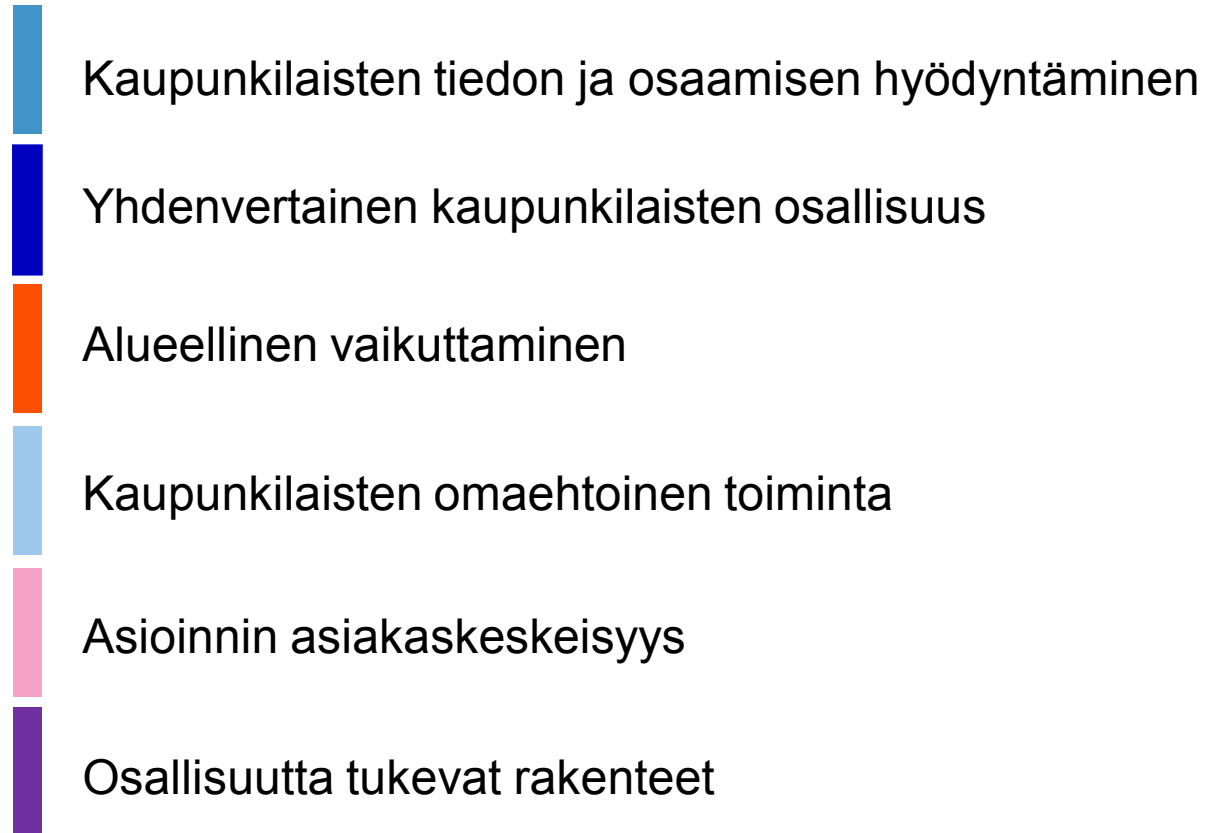
Kaupunginhallitus 18.3.2019: kaupunkistrategian toteutumista mitataan toimialoilla **asukasosallisuuden strategiamittareilla**, jonka osa-alueet ovat:

- verkkokyselyt ja -keskustelut
- digitaaliset vuorovaikutusalustat
- yleisötilaisuudet
- kokemusasiantuntijat
- raatityöskentely
- palvelumuotoilu
- yhteiskehittäminen

Toimiala raportoi lautakunnalle osallisuuden väliarvioinnissa osallisuuden toteutumisesta kaupunkitason mittareita yksityiskohtaisemmin.

Osallisuussuunnitelman väliarviointi 2019

Osallisuussuunnitelman toteutuminen osa-alueittain vuonna 2019

Kaupunkilaisten tiedon ja osaamisen hyödyntäminen

Millä tavalla kaupunkilaisten omaa tietoa ja osaamista hyödynnetään eri palveluissa?

Maailman vaikuttavin paikka oppia tehdään yhdessä

Tavoitteet 2019–2021

- Henkilöstön verkostomaisen työskentelytavan ja vertaisoppimisen kehittäminen.
- Tunnistetaan erilaiset asiakasryhmät ja heidän tarpeensa, asiakasymmärrystä hyödynnetään palveluiden ja viestinnän kehittämisessä.
- Toimialan palautteenkeruukäytäntöjä ja laadunseurantamallia yhdenmukaistetaan.

Tavoitteiden toteutuminen 2019

- Henkilöstön verkostomaista työskentelytapaa edistetään jatkamalla olemassa olevien verkostojen toimintaa (asiantuntijaopettajaverkosto, tutoropettajat, vertaismentorointi, tiimi- ja yhteisopettajuus, osaamisen kehittämisen verkosto). Verkostojen toimintaa kehitetään jatkuvan arvioinnin kautta. Lisäksi osaan henkilöstökoulutuksista on sisälletty verkostomainen toimintatapa (train the trainer).
- Vuonna 2019 asiantuntija- ja tutoropettajien verkostomaisen työskentelyn koordinaatiota on vahvistettu merkittävästi.
- Asiakaskokemuskyselyt on tehty kaikkiin palvelukokonaisuuksiin tiedolla johtamisen tueksi. Oppijat, huoltajat ja asiakkaat osallistuivat kyselyjen laadintaan. Varhaiskasvatuksen, työväenopistojen ja hallinnon kyselyt toteutettiin 2019, muut toteutetaan keväällä 2020.

Yhdenvertainen kaupunkilaisten osallisuus

Yhdenvertaiset mahdollisuudet ja saavutettavat palvelut kuuluvat kaikille

Kuinka luodaan
yhdenvertaiset
mahdollisuudet
kaikille
kaupunkilaisille
osallistua?

Tavoitteet 2019–2021

- Nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen Mukana- ohjelman kautta
- Oppimisen tuen kehittäminen ja hyvinvoinnin edistäminen
- Palveluita tehdään näkyväksi monikielisesti eri viestintäkanavia käyttäen ja viestinnän selkeyttä testataan asiakkaila osana Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämisohjelman toteuttamista.
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus näkyvät myös Agenda 2030:n edistämässä toimialalla mm. vähemmistöjen omat osallisuusryhmät

Tavoitteiden toteutuminen 2019

- Syksyllä 2018 koulunsa aloittaneet 1.-luokkalaiset aloittivat A1-kielen opiskelun. Syksyllä 2019 lautakunta päätti, että A2-kielen aloittamista varhennetaan alkavaksi 2.-vuosiluokalla syksyllä 2020.
- Mukana-ohjelmassa 32 toimenpidettä, joista 28 toimenpidettä käynnissä ja neljä valmistelussa.
- Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittäminen pilottikoulujen kanssa käynnissä.
- Esi- ja perusopetuksen tuen päätösprosessin asiakaslähtöinen leanaus on aloitettu joulukuussa 2019.
- Toisella asteella erityistä tukea vahvistettu ja on perustettu ammatillisen erityisopetuksen verkosto.
- Hyvinvoinnin edistämiseksi on uusia toimintatapoja. Kiusaamisen vastainen ohjelma KVO13 on suunniteltu oppijoiden kanssa.
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat on laadittu peruskouluihin.
- Monikielisen viestintämateriaali on tuotettu koulun aloittamisesta (arabia, englantia, somali, suomi, ruotsi ja venäjä) osana Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämisohjelmaa.
- Kaupungin Hiilineutraali Helsinki 2035 tukee YK:n Agenda 2030 tavoitteiden edistämistä liittyen ympäristökasvatuksen kehittämiseen.

Alueellinen vaikuttaminen

Oppimisen paikat ovat vetovoimaisia ja yhteisöjä vahvistavia lähipalveluita

Kuinka
asukkaat voivat
vaikuttaa
lähialueensa
toimintaan ja
palveluihin?

Tavoitteet 2019–2021

- Avataan päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tiloja asukkaiden ilta- ja viikonloppukäyttöön kiinnittäen huomiota selkeään vastuujakoon
- Vahvistetaan ja monipuolistetaan päiväkotien, koulujen ja kotien yhteistyötä
- Asiakaslähtöisyyden ja alueen yhteisöllisyyden kehittäminen: osallistetaan asukkaita palveluverkkosuunnitteluun

Tavoitteiden toteutuminen 2019

- Tilahankkeissa tilaverkkotarkastelua on tehty yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan ja kuntalaisten kanssa. Kaikissa uusissa rakennushankkeissa on huomioitu asukkaiden mahdollisuus käyttää tiloja ilta- ja viikonloppukäytössä.
- Kodin ja päiväkodin ja koulun alueellista yhteistyötä on kehitetty varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella. Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa huoltajilla on ollut mahdollisuus osallistua varhaiskasvatussuunnitelman päivittämiseen. Heitä on kuultu asiakaskokemuskyselyn laatimisessa sekä asiakastietojärjestelmän kehittämisessä.
- Kouluvalmentaja-kokeilu on käynnissä kymmenessä koulussa, joka edistää mm. koulun ja kodin yhteistyötä sekä oppimaan oppimisen ja osallisuuden taitoja.
- Kotoutumisen tukimalli on kehitetty hiljattain maahan muuttaneiden perheiden tueksi. Monikieliset ohjaajat tukevat maahanmuuttajahuoltajia varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tervetuloa kouluun tapahtumassa järjestettiin Wilma-neuvontaa ja ohjausta usealla kielellä Stoassa tammikuussa 2021.
- Lukion opiskelijakuntien hallituksia on kuultu lukion opetussuunnitelman yhteisten osien osalta ja uudistyöhön osallistui 60 lukiolaista. Lisäksi järjestettiin kaksikielinen vanhempainilta LOPS2021.
- Vanhempainyhdistysten kattojärjestön Helsingin vanhemmat ry:n (Helvary) johtokunta otettiin mukaan palveluverkkosuunnittelun periaatteiden valmisteluun.

Kaupunkilaisten omaehtoinen toiminta

Opinpolku varhaiskasvatuksesta vapaaseen sivistystyöhön kasvattaa aktiiviseen kansalaisuuteen

Kuinka mahdollistetaan asukkaiden omaehtoinen ja -aloitteinen vaikuttaminen ja toiminta?

Tavoitteet 2019–2021

- Kehitetään nuorten osallistuvaa budjetointia
- Osallistumisen ja vaikuttamisen taitojen edistäminen

Tavoitteiden toteutuminen 2019

- Osallistuva budjetointi on otettu käyttöön. Osallistuva budjetointi ja RuutiBudjetti yhdistettiin samalle digitaaliselle alustalle. Kaupungin suomenkielisten peruskoulujen 6.–9. -luokkalaista äänesti osallistuvassa budjetoinnissa 3952 oppijaa, ruotsinkielisten peruskoulujen 6.–9. -luokkalaista 427 oppijaa ja kaupungin lukiolaisista 1136 oppijaa.
- Osallistumisen ja vaikuttamisen taitojen edistämistä tarkastellaan myös henkilöstön osaamisen kehittämisen näkökulmasta: kehittämällä henkilöstön osaamista näissä teemoissa voidaan vaikuttaa myös oppijoiden taitojen kehittymiseen osallistumisen ja vaikuttamisen taidoissa.
- Henkilöstölle on järjestetty osallistavien menetelmien käyttöön liittyviä fasilitointikoulutuksia sekä viestinnän ja vuorovaikutuksen koulutuksia. Lisäksi on kartoitettu osaamistarpeita osallistavien menetelmien käytöstä.

Asiain asiakaskeisyys

Kuinka asiakaspalvelukanavat ovat yhdenmukaisia ja aidosti asiakaskeisi?

Käyttäjystävälliset digitaaliset palvelut helpottavat arkea

Tavoitteet 2019–2021

- Asiakastietojärjestelmän kehittäminen
- Lapsen opinpolun kehittäminen digitaalisena palveluna ja varhaiskasvatukseen sähköinen viestintäkanava kotien kanssa
- Helppojen ja käyttäjälähtöisten sähköisten oppimisympäristöjen ja -työkalujen kehittäminen

Tavoitteiden toteutuminen 2019

- Asiakastietojärjestelmän (ASTI) kehittäminen huoltajien ja työntekijöiden käyttöön on aloitettu elokuussa 2019. ASTI:n rakentaminen on aloitettu varhaiskasvatuksesta. Huoltajat, varhaiskasvatusyksiköiden johtajat ja hallinnon työntekijät ovat osallistuneet varhaiskasvatuksen hakeutumisen ja sekä varhaiskasvatuspaikan päätösprosessin kehittämiseen. Varhaiskasvatuksen viestintäkanava toteutetaan osana asiakastietojärjestelmän kehittämistä.
- Sisäisen asiakaskokemuksen kehittämiseksi on perusopetuksen ja toisen asteen opettajille kehitetty ja julkaistu uusi tiedottamiskanava ”opehuone”. Helppokäyttöisten ja käyttäjälähtöisten oppimisympäristöjen ja -työkalujen osalta aloitettiin portfolio työkalun kehittäminen ja uuden oppimisympäristön hankinta oppijoille.
- Esiopetuksen hakuprosessia uudistettiin toimintakaudelle 2020–2021. Kahdella varhaiskasvatusalueella pilotoitiin kokeilu, jossa perheiden ei tarvinnut hakea esiopetuspaikkaa, vaan heille tarjottiin sitä tekstiviestillä oman asuinalueen oppilaaksiottoalueilta. Paikan otti vastaan tekstiviestillä 880 perhettä eli yli 4/5 perheistä.

Osallisuutta tukevat rakenteet

Päätöksentekoprosessit ovat ymmärrettäviä, osallistavia ja läpinäkyviä

Minkälaiset rakenteet mahdollistavat osallisuuden toteutumisen päätöksenteossa?

Tavoitteet 2019–2021

- Oppilas- ja opiskelijakuntien mallien yhtenäistäminen yhteistyössä nuorisoneuvoston kanssa
- Toimialalla otetaan käyttöön Helsingin osallistuva budjetointi
- Toteutetaan nuorten läsnäolo- ja puheoikeuskokeilu kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnassa.
- Tilahankkeissa otetaan tilan käyttäjät varhaisessa vaiheessa mukaan suunnitteluun.

Tavoitteiden toteutuminen 2019

- Osallisuus-käsikirja valmistuu kevätlukukauden 2020 aikana.
- Osallistuva budjetointi on lisännyt lasten ja nuorten osallistumisen mahdollisuuksia. Kaupungin peruskoulujen ja lukioiden oppijoiden äänestysprosentti OmaStadissa oli 31%. Toimiala vastaa viiden OmaStadi-hankkeen toteutuksesta.
- Nuorten läsnäolo- ja puheoikeuskokeilu on toteutettu toimialalautakunnassa ja sitä jatketaan.
- Henkilökunnan, oppijoiden ja huoltajien osallisuutta on vahvistettu tilasuunnittelussa kehittämällä pedagoginen suunnitelma osaksi perusparannus- ja uudisrakennushankkeita.
- Kymmenen koulupihan korjaushankkeessa oppijat osallistuivat koulun pihojen suunnitteluun virtuaalitekniikkaa ja 3D-mallinnusta käyttäen.
- Johtamisen kulmakiviksi on tunnistettu eettinen johtajuus, asiakaslähtöisyys ja osaajien johtaminen. Johtamisen keskiössä on vuorovaikutteinen johtaminen, jonka kautta vahvistetaan henkilöstön osallisuutta ja edistetään yhdessä tekemistä.
- Työnantajan ja työntekijän väliset yhteistoimintafoorumit järjestetään palvelutasolla tai laajemmissa yksikkökokonaisuuksissa vähintään kaksi kertaa vuodessa ja niiden toteutumista seurataan ja arvioidaan henkilöstötoimikunnissa vuosittain.